

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarum Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Seqvuntvr Excerpta Principalivm Articvlorvm Tractatvs Cvivsdam contra
Errores fratris Ioannis de Montesono ordinis Prædicatorum, Parisiis
condemnati.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

vnus dæmon sit rex orientis & præferim suo merito, & alius occidentis, alius septentrionis, alius meridiei. Error.

Vicesimus sextus, quod intelligentia motrix cæli influit in animam rationalem sicut corpus cæli in fluit in corpus humanum. Error.

Vicesimus septimus, quod lectuales & volitiones nostræ interiores immediatæ causentur à cælo, & quod per aliquam traditionem magicam tales possint sciri, & quod illa de eis certitudinaliter iudicare sit licitum. Error.

Originale huius determinationis est sigillatum magno sigillo facultatis Theologicae Parisiis.

SEQVUNTUR EXCERPTA PRINCIPALIVM ARTICVLORVM TRACTATVS CVIVSDAM
 contra Errores fratris Ioannis de Montefono ordinis Prædicatorum, Parisiis condemnati.

PRÆFATIO.

POSTOLICIS verbis edocti parati semper ad satisfactionem omni poscenti nos rationem de ea que in nobis est fide ad tuitionem eius quam profiteamur orthodoxie, & vt rationabilis quorundam errorum

Rrr 3 condemna

condemnatio Parisiis nuper facta ac iustificatio exorta super hoc
 cause & aduersantium omnium quacunque iniusta rationabilisque
 conuictio, oblocutio atque vexatio singulis innotescat, presentem
 tractatum sub Apostolica Petri sedis & sedentis in ea Summi Ponti-
 ficis correctione duximus compilandum. In quo vniuersis Christi-
 fidelibus qui ipsum lecturi vel audituri sunt supplicamus affectu, vt
 equo animo purag, mentis acie prospiciant vniuersa nobiscum, &c.
 Ad honorem sancte & indiuidue Trinitatis cuius fidei causam agi-
 mus, presentem tractatum aduersus errores fratris Ioannis de Mon-
 zeseo ordinis fratrum predicatorum nuper in Parisiis, studio con-
 demnatos ex deliberatione vniuersitatis studii Parisiensis, & speciali-
 ter Doctorū Baccalaureorum facultatis Theologicæ compositum in
 tria capitula distinguemus. In primo ad fundandum processum fa-
 ctum contra dictum fratrem per dictam facultatem Theologicam,
 ac etiam processum inde secutum coram Domino Episcopo Pari-
 siensi, ad instantiam vniuersitatis predictæ declarabitur, qualiter
 ad dictos Episcopum & facultatem Theologicam pertinet assertiones
 hereticas vel infide erroneas & contra asserentes eas Parisiis con-
 demnate. In secundo declarabitur, & tam rationibus quam au-
 thoritatibus sanctorum & doctorum probabitur, quod assertiones
 dicti fratris per schedulam dictæ facultatis dicto Domino Episcopo tra-
 dita fuerunt rationabiliter condemnate. In tertio quia magister
 ac procurator generalis & nonnulli dicti ordinis fratres circa præ-
 dictum Episcopum & sibi adherentes ad sedem Apostolicam appel-
 lauerunt: inter memoratas dicti fratris assertiones, vt præsen-
 damnatas, aliquas ad S. Thom. de Aquino pertinere doctrinam
 quam asserunt per Ecclesiam approbatam, ideo declarabitur doctri-
 nam huiusmodi Sancti Thomæ non sic approbatam esse, quod pro-
 pter eam oporteat ante dictam condemnationem aut dicti Episcopi
 processu mali qualiter impedire.

CIRCA primum prin- demnatio opposito falsita-
 cipale est hæc diuisio præ- tis tanquam hæreticæ aut
 mittenda. Quod definitio in fide erronea potest esse
 circa ea quæ sunt fidei, id dupliciter. Vno modo scho-
 est, approbatio veritatis lastice & doctrinaliter. Alio
 alicuius tanquam catholi- modo auctoritative & iu-
 cæ, vel reprobatio aut cõ- dicialiter. Et hic 2. modus
 est

est duplex secundum quod hęc auctoritas iudicialia est bipartita. Vna est simpliciter suprema: alia est inferior & subordinata. Iuxta hanc trimembrem diuisionem quę clara est, sunt tres cõclusiones principales declarandę, & deinde ex eis quędam alię subinferendę. Prima erit de definitione iudiciali, & auctoritatiua suprema. Secunda de inferiori & subordinata.

Tertia de doctrinali & scholastica. Et ipsarũ probatio principaliter fundabitur in iure diuino. Prima igitur conclusio est. Ad sanctam sedem Apostolicam pertinet auctoritate iudiciali suprema circa ea quę fidei iudicialiter definire. Et, probatur: quia ad illius tanquam ad supremi iudicis auctoritatem pertinet in fide iudicialiter definire, cuius fides nunquam deficit. Sed sanctę Apostolicę sedis fides nunquam deficit, igitur, & cętera, maior est nota sed minor probatur: quia de hac sancta sede in persona Petri Apostoli in ea præfidentis dictum est, Petre rogau

pro te vt non deficiat fides tua Lucę 22. Propter quod dicit Cyprianus 93. distin. qui, & cętera. Secunda cõclusio est, quod ad Episcop. catho. pertinet auctoritate inferiori & subordinata circa ea quę sunt fidei iudicialiter definire. Et hoc probatur, qui ad eos pertinet iudiciali auctoritate inferiori & subordinata in fide definire, ad quos pertinet consimiliter Ecclesiã regere. Sed ad Episc. cathol. pertinet secundum: igitur & primum. Maior patet: quia Ecclesię regimen maxime concernit fidem, & ideo cui iure diuino committitur Ecclesiã regere, ei eodem iure committitur de fide cognoscere & iudicare. Sed minor probatur auctoritate Pauli actuum vicesimo. vbi dicit, Attendite vobis & vniuerso gregi in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episc. Ecclesię regere Dei. Vnde patet quod iure diuino & auctoritate Spiritus Sancti Episcopi positi sunt ad regimen Ecclesię Dei. Regimen autem importat iudicialem auctoritatem: ergo sequitur

Rrr 4 quod

quod ad eos pertinet auctoritate iudiciali inferiori & subordinata & supremę auctoritati sub eadē Ecclesiam regere, & per consequens de hęc cognoscere, & in ea definire. Vnde patet quod de tali regimine ad fidem pertinere loquatur Apostolus, &c.

Tertā conclusio est, quod ad Doctores Theologos pertinet determinare de doctrinali & scholastica circa ea quę sunt fidei, doctrinaliter definire, ad quos pertinet sacram scripturam docere, & ex ea hæreticas assertiones & in fide erroneas reprobare, ac veritates catholicas approbare. Sed ad Doctores Theologos pertinet secundum igitur & primum. Probationes minoris & maioris vide si vis in dicto tractatu. Ex prædictis conclusionibus apparet responsio ad principalem articulum, scilicet, quod ad Episcopum Parisiensem & ad Theologę facultatem pertinet assertiones hæreticas, aut in fide erroneas & contra eas asserentes Parisiis condemnare, quia per secundam conclusionem patet quod hoc

ad Episcopum pertinet definiendo iudicialiter. Et per tertiam conclusionem patet quod ad facultatem Theologicam pertinet definiendo doctrinaliter. Sed adhuc ad magis fundandum propositum tres alię conclusiones ex præmissis sunt subinferendę.

Quarta igitur conclusio est, quod ad dictos Episcopum & facultatem theologicę pertinet nõ solum coniunctim sed & diuisim modis prædictis assertiones hæreticas aut erroneas condemnare, licet tamen quandoque rationabiliter consueverint in huiusmodi condemnatione coniunctim procedere. Probationes dimittuntur hic causa breuitatis.

Quinta conclusio additam facultatem Theologicę contra certas personas scilicet contra singulares magistros & baccalarios eidē facultati iuratos pertinet quandoque non solum doctrinaliter, sed etiam iudicialiter aliquo modo assertiones hæreticas, aut erroneas condemnare, & hæc conclusio probatur ex triplici radice. Prima probatio

batio fundatur ex concessa eis potestate, &c. Secunda probatio fundatur in obseruata consuetudine, &c. Tertia eiusdem conclusionis probatio fundatur in publica utilitate, &c.

Sexta conclusio est, quod ad superiorem iudicē pertinet processum per dictos Episcopum & facultatem Theologiæ factum, nec sine magna & notabili causa fauorabiliter impedire nec approbationi contra eos in causa fidei interiectæ, sine matura deliberatione & præuia informatione deferre. Et hæc probatur, &c. Ex dictis conclusionibus ad propositum applicatis patet luce clariùs iustificatio processus facti contra dictū fratrem Ioannem sicut patet in singulis articulis.

Primus igitur articul⁹ est, quod cum dictus frater infra scriptos errores Parisijs in scholis publicè dogmatizauerit, & coram facultate Theologiæ euocatus per decanum eiusdem facultatis monitus charitatiuè ipsos corrigere recusauerit protestans eos vsque ad mortem velle defendere, dicta facultas errores huius

potuit & merito debuit doctrinaliter condemnare. Prima pars scilicet quod hoc potuit, patet, &c.

Secundus articulus est, quod dicta facultas Theologiæ coassumptis sibi magistris aliarum trium facultatum Vniuersitatis Parisiensis Doctores prius per eos examinatos & doctrinaliter condemnatos merito debuit Domino Episc. Parisien. tanquam iudici ordinario iudicialiter denunciare. Et hoc clarè patet ex secunda conclusione & eius probatione: sed adhuc, &c. Quamobrem prænominatæ facultatis Theologiæ magistri tribus aliis facultatibus sibi coassumptis & coadiunctis nunciauerunt Ecclesiæ. Ex quibus patet triplex ratio denunciationis prædictæ quam secreta & charitatiua monitio præcessit, licet tamen hoc non esset necesse sicut patet ex doctrina S. Thom. 22. quæst. 33. art. 7. vbi docet quod peccata publica sunt publicè arguenda: iuxta illud Apost. ad Tim. 5. peccantem coram omnibus argue vt cæteri timorem habeant. Quod intelligitur

de peccatis publicis ut dicit Aug. in libr. de verbis Domini, &c.

Tertius articulus est, quod dicta facultas in scholis suis Theologicis & dictus Episcopus in locis suæ diocesis præmissorum errorum dogmatizationem, publicationem aut defensionem finaliter inhibere potuerunt & debuerunt iudicialiter prohibere, &c.

Sed huic articulo opponuntur tria quæ ponit dictus frater in supplicatione sua seu quærela Domino Papæ exposita: in qua ferè tot sunt mendacia quod sunt verba.

Primum est, quod aliquæ conclusionum suarum trahuntur ex doctrina S. Thomæ quam facultas Theologiæ alias expressè commendavit, & Dominus Steph. episc. Parisiënsis, per suas literas approbavit. Secundum est, quod Dominus Urbanus Papa V. per eius bullam Vniuersitati studij Tholosani scripsit & voluit eiusdem sancti doctrinam benedictam & Catholicam sequi & teneri à Christianis & Studiosis & eam pro viribus ampliare.

Tertium est quod solius Sedis Apostolicæ est declarare damnare & approbare. Vnde postea concludit, quod dictus Dominus Episcopus apponens falcem in messem summi Pontificis dictas conclusiones pronunciauit, & decreuit falsas hæreticas & erroneas. Et causam subdit ibidem: quia ista quæ tangunt fidem sunt de maioribus Ecclesiæ causis, & quæ ad solum summum Pontificem pro examinatione, & decisione deferri debent. Ex quibus sequi videtur quod nec Episcopus, nec facultas prædicta conclusiones prædictas potuerunt iudicialiter damnare, nec earum dogmatizationem aut publicationem aut defensionem finaliter cohibere. Ad illa autem faciliter respondetur. Vnde ad primum respondet vniuersitas in suis literis parentibus. Nos, inquit, milleies diximus, & ut videmus non sufficit qualiter sancti Thomæ doctrinam in dicta nostra condemnatione nequaquam reprobamus, sed hunc eiusque fautores doctrinam eius ad discipulorum

fidei-

fideique absonum sensum adaptantes aut ultra quam fieri debet contra eiusdem Doctoris documentum dilatantes condemnamus, audacter asserimus. Et hæc clarè patebunt ex dicendis in secundo, & tertio capitulis: ubi manifestè probabitur quod prædictæ erroneæ conclusiones non trahuntur ex doctrina S. Tho. sed magis contrariantur eidem.

Ad secundum respondetur quod ex prædicta Bulla Domini Urbani, vel ex præallegata litera Domini Stephani Episcopi aut alia quacunque litera authentica non potest sufficienter concludi, quod sancti Thomæ doctrina sit in omnibus approbata, sicut clarè ostendetur in tertio capitulo huius tractatus. Et ad hoc adducunt aliquam rationem. Quia doctrina non potest sic esse in omnibus approbata, quæ minus continet in fide erronea. Sed ut dicunt prædicta sancti Thomæ doctrina non solum in materia de absoluta necessitate creaturæ, de qua præsentis controuersiæ inferius in

tribus ultimis conclusionibus tertij capituli specialiter tractabitur, sed etiam in pluribus aliis multa continet in fide erronea: quod declarant. Nam in prima parte summæ, quæst. 47. artic. dicitur quod non est possibile aliam terram esse quam istam: quia omnis terra naturaliter ferretur ad hoc medium ubicunque esset: & notum est quod non loquitur de potentia naturæ. Item in articulo ultimo dicit, quod impossibile est duos Angelos esse vnus speciei: & quod impossibile est esse plures albedines separatas à substantiis: quæ videntur esse contra articulum de omnipotentia Dei, & contra veritates creditas: circa sacramentum altaris. Item infra, quæst. 78. artic. 3. & 6. in quæst. disputatis tenet articulum de vnitæ formæ substantialis in homine: qui est decimus quartus articulus quintæ partis. Evangelio æterno damnatus per Alexandrum. Item ex hac opinione Tho. de vnitæ formæ sicut dicit in glos. O quam in Dialogo suo, conclusiones sequuntur

quintus

folius
decla-
roba-
udit,
Epi-
em in
tificis
pro-
it fal-
oneas.
idem:
nt fi-
us Ec-
ad fo-
ficem
deci-
Ex
quod
facul-
siones
iudi-
ec ea-
e aut
defen-
libere.
er re-
d pri-
uerfi-
tenti-
illefia
demus
sancti
n dicta
ne ne-
us, sed
res do-
orum
fidei-

quantur que in Anglia fuerunt scandalosæ, scilicet quod corpus Christi non fuit idē numero viuū & mortuū: & hoc concedit S. Thom. in quæstionibus disputatis q. 63. quod nō fuit simpliciter. Vnde sequitur ultra quod caro mortua nunquam fuit viua: & quod corpora sanctorum mortuorum nunquam fuerunt corpora sanctorum viuentium: & ideo reliquæ corporum sanctorum nunquam fuerunt partes corporū viuentium: nec corpus Christi quod fuit vulneratum in cruce iacuit in sepulchro, quæ omnia sunt absurda. Ex quibus & aliis pluribus erroribus contra quos quidā Doctores speciales composuerunt tractatus concludunt isti: quod huiusmodi doctrina non potest esse in omnibus approbata: nec hoc obstat eius sanctitati vel canonizationi: quia nō obstante, glorioso martyrio Cypriani, ipse errauit in fide: sicut patet de sentent. dist. 6. & infra dicitur cap. 3. Vnde sanctitas vite non infert sanctitatem doctrinæ: sicut patet de Papiæ martyre qui fuit patronus sectæ

heretico. Vnde ex omnibus inferunt quod prædicta approbatio Urbani V. non est huius doctrinæ approbatio vniuersalis, sed tanquam doctrinæ utilis & in multis probabilis: sicut doctrina Papiæ magistraliter dicta sola habet auctoritatem magistralem sicut Dominus Innocentius IV. de suo apparatu testatus est. Sed de hac materia copiosius infra dicitur in tribus primis conclusionibus tertij capituli, & ideo breuius pertransimus. Ad tertium obiectum respondetur primo quod nec facultas, &c.

CIRCA secundum principium in quo declarandum est quod assertiones dicti fratris, per schulam Theologiæ facultatis dicti Domini Episcopo traditæ fuerunt rationabiliter condemnatæ. Præmittendum est vnum præambulum generale quod in aliquibus de earum assertionum, & earum condemnatione est necessarium prænotandum, videlicet quod licet aliqua propositio vel assertio possit habere aliquem sensum verum, tamen rationabiliter condemnari tanquam reuo-

reuocanda propter alium scriptum est. Ego Deus cre-
 sensum falsum in ea vel in
 eius probatione intellectu.
 Et hæc suppositio probatur
 tam rationibus quam au-
 ditoritat b. sanctorum Do-
 ctorum, & specialiter ex di-
 ctis S. Thomæ de Aquino
 vt pars aduersa, &c. Quarto
 probatur suppositio præ-
 missa, & singulariter decla-
 randa est per exemplum
 sumptum ex doctrina Ec-
 clesiæ. Nam per Ecclesiam
 nonnunquam assertio am-
 bigua habens aliquem sen-
 sum Catholicum est dama-
 nata, imò quandoq; asser-
 tiones cōtradictorię secun-
 dum vocem per eam sunt
 damnatæ, & ideo altera
 earum vel vtraq; aliquem
 habet sensum Catholicum.
 Et ecce exemplum manife-
 stum. Nam Isidorus in libro
 Etymologiarum cap. 5. lib.
 8 & habetur 24. quæst. 3. ca.
 quædam autem apertè in-
 sinuant quod vtraq; istarū
 Deus creat mala. Deus non
 creat mala, est hæresis con-
 demnata, vnde & assertores
 vtriusq; reputat hæreticos
 dictos Coliciani à quodam
 Coliciano nominati: qui
 dicunt Deum non facere
 mala: contra illud quod

ans mala Floriani à Floria-
 no qui è contrario dicunt
 Deum creasse mala, contra
 illud quod scriptum est. Fe-
 cit Deus omnia bona. Ex
 quibus colligitur quod v-
 traque istarum est hæresis
 condemnata: & tamen ista
 assertio Deus creat mala
 habet aliquem sensum Ca-
 tholicum scil. istum, Deus
 creat mala pœnæ. Et simili-
 ter ista: Deus non creat ma-
 la habet sensum Catholicū,
 scil. istum, Deus non creat
 mala culpæ, &c. Hac igitur
 suppositione præambula
 sic firmiter stabilita sigilla-
 tim declarandum est, quod
 assertiones dicti fratris fue-
 runt rationabiliter conde-
 mnatæ.

Prima igitur propositio
 sua fuit, Maior est vnio hy-
 postatica in Christo quam
 vnio trium personarum in
 essentia increata.

Secunda, Possibile est
 esse aliquam creaturam
 puram in puris naturalib.
 quę ita posset sibi & homini
 mereri sicut anima Christi
 concurrente gratia habi-
 tuali: non est tamen aliqua
 possibilis, quæ tam conue-
 nienter congruenter, &

suffi

sufficiens hominem posset redimere & saluare sicut Christus. Et ista condemnaretur reuocanda tanquam falsa, & malè sonans & erronea ad intellectum probationis suæ, videlicet de gratia animæ Christi quo ad primam eius partem.

Tertia aliqua pura creatura rationalis potest in puris naturalibus beatificè Dei essentiam intueri: & hæc dicit patere de creatura prædicta. Et ista condemnatur reuocanda, aliàs Parisius damnata tanquam erronea in fide.

Quarta, aliqua pura creatura est possibilis perfectio animæ Christi in merendo, puta gratia animæ Christi. Et hæc damnatur reuocanda tanquam falsa, & erronea, absurda in Theologia, & Philosophia, & Theologicæ doctrinæ irritiua. Addit huic propositioni istam verificationem, & si non quo ad quantitatem meriti, tamen quo ad modum merendi hæc omnia eidem prodesse non possunt.

Quinta, videtur mihi quod talis creatura si ponere-

ture esset: simpliciter genus. Et hæc condemnatur reuocanda sicut immediate præcedens.

Sexta ponere aliquod creatum vel aliqua creatura esse simpliciter & absolute necesse est non esse contra fidem. Et hæc condemnatur reuocanda tanquam falsa & malè sonans in fide secundum communem modum Theologorum.

Septima necesse est non repugnat esse causatum. Et hæc condemnatur reuocanda tanquam falsa & erronea in fide.

Octaua magis est consonum fidei ponere aliquid circa primum esse absolute & simpliciter necesse quam ponere ipsum sine aliqua additione esse necesse esse. Et hæc condemnatur reuocanda tanquam falsa, & erronea propter fallam implicationem, & erroneam comparisonem quam includit quod aliquam rem creatam esse necesse esse, scilicet sine aliqua additione est consonum sacre Scripturæ, & per consequens aliquod creatum est increatum: quod contradictionem includit.

Nona

Nona, asserere aliquid fore verum quod est contra sacram Scripturam, est expressiue contra fidem & hæc condemnatur reuocanda tanquam falsa, & iniuriosa sanctis, & Doctoribus si eam intelligat vniuersaliter prout in probatione eius videtur prætere.

Decima non omnem hominem præter Christum contraxisse ab Adam peccatum originale est expressè contra fidem. Et hæc damnatur reuocanda tanquam falsa scandalosa, & piarum aurium offensua, & præsumptuose asserta à non obstante probabilitate questionis: vtrum beata Virgo fuerit in peccato originali concepta, &c.

Vndecima, beatam Mariam virginem & Dei genitricem non cōtraxisse peccatū originale est expressè contra fidem. Et hæc condemnatur reuocanda tanquam falsa scandalosa præsumptuose asserta, & piarum aurium offensua.

Duodecima tantum est contra sacram Scripturam vnum hominem esse exceptum à peccato originali præter Christum, sicut si

decem homines ponerentur exempti. Et hæc condemnatur sicut præcedens, reuocanda tanquam falsa scandalosa, præsumptuose asserta, & piarum aurium offensua.

Tertia decima, magis est expressè contra scripturam sacram beatam Virginem non esse conceptam in peccato originali, quam asserere ipsam simul fuisse beatam & viatricem ab instanti suæ conceptionis vel sanctificationis. Et postquam probauit corrolarium: dixit quod pari modo videretur dici quod magis est expressum ipsam vnitam fuisse hypostatice, & hoc idem in Consistorio & in scripto suo coram iudicibus recitauit. Hæc autem propositio condemnatur sicut præcedens, reuocanda tanquam falsa, scandalosa, præsumptuose asserta, & piarum aurium offensua, & meritò potuisset rigorius condemnari: quia nulla præcedentium est ita temeraria.

Quarta decima & vltima. In expositione sacre Scripturæ siue declarando per Ecclesiam siue per doctores

¶

siue excipiendo per quæcunque: de sacra Scriptura, & non aliunde trahenda est determinatio declaratio siue exceptio sicut in grammatica, cōtra regulas ponitur in eodem exceptio repetitur. Et hæc condemnatur reuocanda tanquam falsa & erronea, si intelligatur quod exceptio vel expositio si trahenda expressè & explicitè ex Scriptura sacra & non aliunde prout videtur prætere aliter non esset ad propositum suum. Harum propositionū improbationis diffusæ, & pulcherrimæ ponuntur in dicto tractatu.

CIRCA tertium principale in quo declarandum est quod doctrina S. Thomæ non sit, est approbata quod propter eam oporteat antedictam condemnationem aut dicti Episcopi processum aliquantulum impedire prætermittenda est hic diuisio. Quod aliquam doctrinam esse per Ecclesiam approbatam potest tripliciter intelligi. Vno modo quod talis doctrina sit per Ecclesiam tanquam utilis, & in fide probabilis acceptata, & tanquam tales in

scholasticos diulgata. Secundo modo quod talis doctrina sit sic approbata, quod oporteat credere, quod ipsa sit in omni sui parte vera.

Tertio modo sic, ut ipsa sic sit approbata ut oporteat credere, quod ipsa in nulla sui parte sit in fide erronea, vel hæretica. Nam multa sunt falsa quæ non pertinent ad fidem quæ tamen non inducunt errorem condemnabilem, & in talibus non cadit hæresis quia hæresis importat corruptionem fidei Christianæ. In talibus autem falsitas aut error ad corruptionem fidei Christianæ non pertinet ut dicit S. Thomas 2. 2. qu. de hæresi art. 2. Et ideo patet quod approbatio alicuius doctrinæ, 2. modo maior est approbatione alicuius 3. modo. primus autem modus approbationis multum differt à duobus aliis: quia multæ sunt doctrinæ illo primo modo approbatæ quæ continent non solum falsa, imò etiam quædam in fide erronea: ut inferius patebit. Vnde primus modus approbationis communis est multis doctrinis seu

seu libris vel tractatibus Sanctorum & Doctorum, sed secundus & tertius valde paucis scriptis conueniunt scilicet soli doctrinae Scripturae sacrae, & vniuersalis Ecclesiae vt quidam dicunt, sicut apparebit ex dicendis, & ideo vterque ipsorum maior est primo. Quilibet autem praedictorum modorum, potest subdiuidi, quia talis approbatio alicuius doctrinae potest esse expressa vel tacita. Expressa quidam per Scripturam authenticam sicut per auctoritatem scripturae diuinae vel constitutionem Ecclesiae, vel Bullam Apostolicam aut aliam literam authenticam alicuius personae vel Collegij in hoc potestatem habentis. Et sic expresse approbata est doctrina Scripturae sacrae Noui & Veteris Testamenti, generalium Conciliorum, Epistolarum Decretalium & quorundam Opusculorum sanctorum Patrum, sicut patet ex Decreto Gelasij Papae, 15. distinct. cap. Sancta Romana. Tacita vero potest esse alicuius doctrinae approbatio per tolerantiam seu per-

missionem Ecclesiae: & sic multae sunt doctrinae approbatae, non solum sanctorum Patrum, sed etiam quorundam Doctorum, & Magistrorum qui scripserunt summas electiones diuersas & in quibusdam inter se aduersas tam in theologia quam in iure Canonico, sicut patet de multis Doctoribus Vniuersitatis Parisiensis & aliorum studiorum. Et haec tacita eorum approbatio habetur implicite ex praedicto Decreto Gelasij Papae vbi dicitur. Opuscula atque tractatus omnium Patrum orthodoxorum, qui in nullo a sancto Romano Ecclesiae consortio deuiauerunt, nec ab eis fidei praedicatione seiuncti sunt legenda decernimus. Vnde quia hic generaliter omnium illorum Magistrorum vel Doctorum qui huiusmodi sunt approbata tacita, scilicet, & implicita, licet non explicita, sed de opusculis eorum diligenter obseruandum est, quod ibidem sequitur. Quod causa haec ad Catholicorum manus aduenerint beati Pauli Apostoli sententia

præcedat. Omnia probate, quod bonum est tenete. Iuxta primam diuisionem declarandæ sunt tres principales conclusiones circa approbationem doctrinæ S. Thomæ, deinde aliæ tres speciales circa doctrinam eius de absoluta necessitate creature. Prima igitur conclusio est. Doctrina sancti Thomæ in Opusculis suis Theologicis contenta primo modo est per Ecclesiam approbata, & tanquam utilis & probabilis diuulgata: & hæc probatur, quia, &c.

Secunda conclusio est. Prædicta S. Thomæ doctrina non est secundo modo per Ecclesiam approbata sic, scilicet, quod oporteat credere, quod ipsa in omni sui parte sit vera: & hæc probatur, quia, &c.

Tertia conclusio, Præfata sancti Thomæ doctrina non est. 3. modo prædicto per Ecclesiam approbata, sic quod oporteat credere quod ipsa in nulla sui parte sit in hęc erronea vel hæretica, & hæc conclusio probatur, quia &c.

Secundo principaliter probatur, 3. conclusio, quia

de illo non oportet credere doctrina quod ipsa in nulla sui parte sit in hęc erronea vel hæretica, in qua quidem continentur multæ contrarietates, & repugnantie etiam in materia ad fidem pertinente, sed multæ huiusmodi repugnantes, & contrarietates continentur in doctrina sancti Thomæ, igitur, &c. Maior est nota, sed minor probatur, & de multis exemplis breuitatis causa pauca ponentur. Primum exemplum est, quia primo sententiarum, distinct. 11. artic. 4. tenet sanctus Thom. quod pater & filius possunt dici duo spiratores sicut spirantes. In prima vero parte summæ suæ quæst. 36. artic. vltim. dicit quod sunt vnus spirator & non duo, & tamen hæc materia multum ad fidem pertinet, cum in Concilio Lugdunensi sub Gregorio Decimo celebrato fuerit definitum, quod Spiritus sanctus à Patre & Filio non duabus spirationibus, sed vnica spiratione procedit, sicut patet in cap. Fideliter extra de summa Trinitate & fide, Cath. lib. 6.

Secun-

Secundum exemplum est, quia in 2. sent. dist. 1. dicitur quod creatio instrumenta- liter communicare potuit creaturæ sustinens in hoc opinionem Magistri libr. 4. dist. 5. in qua tamen ab alijs Doctoribus communiter non tenetur. In prima verò parte summæ q. 45. artic. 5. dicit quod non & idem dicit in 2. contra gentiles ca. 21. & in q. de veritate.

Tertium exemplum potest poni quia in 2. sententiarum & similiter in 4. tenet quod omnis homo præter Christum concipitur in peccato originali & in primo tenet quod beata Virgo fuit concepta in peccato originali sicut supradictum est, & tamen pars aduersa contra quam agimus asserit, 2. expressè esse imò, expressissimè contra fidem, & idèò habet concedere quod doctrina sancti Thomæ in hac parte est in fide erronea.

Quartum exemplum, quia in 3. sent. dist. 9. q. 2. art. 2. dicit quod prima opinio sibi posita à magistro non est hæretica licet sit falsa, scilicet, filius Dei assumpsit hominem, ab humana car-

ne & anima rationali constitutum & ille homo cœpit esse Deus, & Deus cœpit esse homo ille. In tertia verò parte summæ, quæst. 2. art. 9. in fine dicit quod est hæretica, & damnata in Concilio.

Quintum exemplum est, quia in 4. sentent. dist. 38. art. 4. in solutione tertij argumenti dicit quod Papa potest dispensare voto continentiz & in 2. 2. q. 88. ar. 11. dicit quod nō, allegans decretalem. Cum ad monasterium: extra de sta. mo. ubi in fine illius decretalis dicitur q̄ abdicatio proprietatis sicut custodia castitatis adeo est annexa regulæ monachali, vt contra eam nec summus Pontifex possit indulgere. Sed nec secūda opinio videtur esse erronea in fide cum sit contra obseruantiam Ecclesiæ, quæ in tali voto quandoq̄ dispensauit, sicut ostendit Dominus Durandus in 4.

Sextum exemplum generale quod sumitur ex quodam tract. S. Tho. de concordia quorundam Doctorum suorū inter se discordantium, qui incipit, pertransibunt plurimi & mul-

triplex erit scientia, vbi niones vel hzeticas scri-
 multi diuersa & aduersa: pferint quas reuocasse non
 qua in doctrina sua conti- leguntur vt infra dicitur:
 nentur corrigit & exponit. quia tamen eas pertinaci-
 Et quia verum simile est quod ter non defenderunt non
 tunc non omnia huiusmo- sunt heretici iudicandi, &c.
 di sibi occurrunt: ideo in & propter hoc solum quod
 fine Prologi sui supplicat hzresim tenuerit verbo vel
 librorum suorum lectori- scripto non esset post mor-
 bus ita dicens: Si quis ali- tem de hzresi accusandus,
 quid inuenerit non con- nisi probari posset, quod
 cordanter, si non sit mani- talem hzresim pertinaci-
 festa causa dicendi ex qua ter tenuisset. Ex hoc patet
 secundum Hilarium acci- ex dictis sancti Thomae 2. 2.
 pienda est intelligentia Do- quzst. de hzresi artic. 2. in
 ctorum: discretiorem & solutione ad tertium argu-
 magis exercitatum confu- mentum vbi allegat Augu-
 lar. Si vero non fuerit in- stinus 24. q. 3. dicentem: Si
 uentum quomodo vtrunq; qui sententiam suam quam-
 stare possit, alterum eligit uis falsam atque peruersam
 quod magis consonum ve- nulla pertinaci animosita-
 ritati iudicauerit: alterum te defendunt: quærunt au-
 vero nos ipsi reuocaremus tem tacita solitudine veri-
 si talis discordia nobis oc- tatem corrigi parati cum
 curreret, ex quo dicto cor- inuenerint, nequaquam
 rolariè sequitur, quod si in sunt inter hereticos com-
 doctrina S. Thomae aliqua parandi. Vnde concludit
 assertio reperiretur, que es- quod si aliqui Doctores
 set hzetica aut in fide er- dissensisse videntur in vel
 ronea non propter hoc se- contra ea quorum nihil in-
 queretur, quod asserens fuis- terest ad fidem, vel etiam in
 set hereticus, quia scilicet eam quibusdam ad fidem perti-
 pertinaciter non asseruisset- nentibus, que nondum erant
 cum ad reuocationem hu- per Ecclesiam determinata,
 mili er se offerat. Si enim non est vitium hzresis: post-
 B. Cyprianus, & B. Hiero- quam autem essent deter-
 nymus licet erroneas opi- minata auctoritate ecclesie
 vniuer-

vniuersalis, si quis tali de-
 terminationi pertinaciter
 resisteret vel repugnaret
 hæreticus esse sentiretur. Et
 hæc dicit S. Thom. propter
 dissensionem, quæ fuit inter
 Hieronymum & Augusti-
 num, circa cessationem le-
 galium. Ex quibus omni-
 bus satis patet, quod idem
 sanctissimus Thomas qui
 Augustinum in regula, &
 in doctrina sequitur sicut
 magistrum discipulus di-
 cere potuit, & debuit cum
 eodem Augustino errare
 potero sed hæreticus non
 ero: quia non oportet cre-
 dere quod doctrina sua in
 nulla sui parte fuerit hære-
 tica vel in fide erronea,
 licet ipse non fuit hæreti-
 cus. Tertiò probatur ea-
 dem conclusio quod si o-
 porteat dicere quod huius
 doctrina in nulla sui parte
 sit in fide erronea vel hære-
 tica, hoc maximè esset quia
 ipsa est per Ecclesiam ap-
 probata, sed aliqua est do-
 ctrina multò magis appro-
 bata, quam doctrina sancti
 Tho. quæ tamen in aliqua
 sui parte est hæretica vel
 erronea in fide: igitur hoc
 etiam sine vlla temeritate
 dici poterit de doctrina S.

Thom. non obstante eius
 approbatione, consequen-
 tia est clara & maior nota:
 quia illi fundamento inni-
 titur pars aduersa. Sed mi-
 nor probatur per multa
 exempla.

Et ut à maioribus ad mi-
 nora procedatur. Primum
 exemplum ponitur de do-
 ctrina beati Petri Apostoli
 quam nulli dubium est esse
 magis approbatam quam
 doctrinam beati Pauli pro
 omnibus ad fidem perti-
 nentibus, quæ verbo aut
 facto docuit, constat quod
 huius doctrina in aliqua
 sui parte fuit in fide erro-
 nea scilicet, in illa parte in
 qua Paulus Apostolus eum
 repræhendit, de qua re-
 præhensione dicitur ad Ga-
 latas 2. cap. Cum autem
 venisset Cæphas Antio-
 chiam in faciem ei restiti
 quia repræhensibilis erat:
 Et causam repræhensionis
 ipsius, & aliorum per eius
 doctrinam errantium sub-
 dit, quia certè non rectè
 ambulabat ad veritatem
 Euangelij. Et sic patet
 quod errabat contra veri-
 tatem Euangelij, quia eius
 doctrina erat in hoc in fide
 erronea. Vnde etiam patet

quod in errore fidei minor reprehendere potest quamlibet maiorem, cum Paulus sic reprehenderit Petrum principem Apostolorum, & ideo non debet mirum nec temerarium iudicari si minores Doctores reprehenderint sanctum Thom: ubi ostenderent eum errasse in materia fidei.

Secundum exemplum est de doctrina sancti Cypriani, qui inter Doctores approbatos primus nominatur in Decreto Gelasij Papæ, 15. dist. cap. sancta Romana, & tamen eius doctrina in aliquibus fuit erronea. Vnde de baptismo paucorum eundem reprehendit August. de consens. dist. 4. c. quomodo, & merito erat reprehendus licet esset sanctus martyr, & insignis sicut ponitur. 3. dist. c. porro. Reprehensibilis autem erat: quia scilicet, baptisma hæreticorum lauacrum diaboli appellabat. Vnde Augustinus lib. 2. contra quendam Donatistam de Scripturis Cypriani dicit sic, quod in eis diuinarum Scripturarum auctoritati congruit,

cum laude eius accipio, quod autem huic non congruit cum pace eius respuo. Et infra: Viri huius laudem assequi non valeo eius multæ literis mea scripta non comparo: eius ingenium diligo, eius laude delector, eius charitatē miror, eius martyrium veneror. Hoc quod aliter sapuit non accipio, quia Ecclesia non accipit pro qua sanguinem fudit.

Tertium exemplum est de doctrina beati Hieronymi qui in prædicto Decreto Gelasij inter approbatos doctores numeratur cuius eloquium ut Augustinus de eo ait contra Iulianum, ab oriente in occidentem instar solis refulget ac etiam intantum defert Ecclesia, ut sacræ scripturæ testimonium præteritis interpretibus ex eius translatione suscipiat, & tamen constat quod eius doctrina in aliqua sui parte conceditur fuisse erronea etiam in his quæ ad fidem & doctrinam Apostolicam pertinere noscuntur. Nam sicut habetur in Decretis 36. distinctione circa doctrinam B. Pauli Apostoli dicentis: oportet Episcopum

pum esse vnus vxoris vi-
rum. & non plurium, Hie-
ronym. & Augustinus con-
trarias sententias protule-
runt. Hinc est quod glossa
in prædicta distin. c. 1. dicit
quod male sentit hic Hier.
August. eū corrigit in pro-
ximo. Isti etiam sancti sicut
patet in eorum epist. vt re-
citat glossa ad Galat. 2. cap.
de reprehensione: quia Pau-
lus dicit Petrum Aposto-
lum esse reprehensibilem
contrarium sentiebant, vt
supra tactum est, & ideo al-
ter eorum circa veritatem
Euangelii erroneam opi-
nionem tenebat. De Augu-
stino etiam, & aliis pluri-
bus approbatis Doctoribus
simile potest ostendi.

Quartum exemplum de
doctrina seu compilatione
magistri sententiarum que
in studiis generalibus, &
quandoq; ex mādato Apo-
stolico publice tanquam
approbata, & auctentica
legitur, & tamen in ea ali-
qua continentur in fide er-
ronea, sicut est illa opinio
quam tenet in 3. distin. 32.
quod Christus in triduo
sux mortis fuit homo, &
quædam aliæ in quibus
communiter reprobatur.

Hoc tamen non obstante
videtur, quod ei⁹ doctrina
sit magis auctentica quam
doctrina Sancti Thomæ.

Quintum exemplum est
de doctrina seu compila-
tione Decreti Gratiani, quæ
à Doctoribus decretorum
tanquam approbata, & au-
tēntica legitur, & à qua &
non lectura decretalium Do-
ctores decretorum, & non
Doctores decretalium no-
minantur, & tamen illa do-
ctrina in aliqua sui parte est
erronea in fide, sicut pa-
tet. 33. q. 4. cap. sed obii-
citur, vbi narrat Gratianus
quod tempore regis Achab
fuerunt missi duo quin-
quagenarii ad Heliam qui
dixerunt ei, Homo Dei Rex
Israel vocat te: quod est he-
resis explicita: quia contra-
ria veritas explicitè appro-
bata: quia hoc accidit tem-
pore Ochozix mortuo re-
ge Achab, sicut expresse in
sacra scriptura reperitur. 4.
Reg. cap. 1. Vnde si Gra-
tianus pertinaciter adhæ-
sisset, fuisset manifestus he-
reticus: sed non fuit hære-
ticus, quia non pertinaci-
ter, sed in aduertentem il-
lud dixit. Vnde super illo
passa dicit glo: quod ipse

confundit historiam: non enim Achab misit illos quinquagenarios, sed Rex Ochozias, nec etiam illud concingit tempore Achab, sed sub Ochozia. In pluribus etiam aliis locis reprobat Gratianum sicut parte 2. quæstione 3. ad mensuram, & 12. quæstione 1. capite 1. & aliis quam pluribus locis. Et dicunt aliqui propter hoc quod multis licet negare glossas Decretorum, & decretalium, cum glossa aperte negat textum. Et consimiliter dicunt alii qui de glossis ordinariis Bibliæ, quæ tamen videntur esse maioris auctoritatis quam doctrina sancti Thomæ cum allegantur auctoritatiuè.

Sextum exemplum potest poni de quibusdam Doctoribus qui non sunt sancti canonizati, sicut venerabilis Anselmus Cantuariensis Episcopus, Hugo de sancto Victore, & quidam aliorum dicta vel scripta in aliquibus reperiuntur erronea, & tamen eorum doctrina non minus videtur esse authentica quam doctrina sancti Thomæ, cum ipsi communiter in actibus

Scholasticis scientificis alii legantur auctoritatiuè: nec solent negari: sed eorum dicta reuerenter glossari: & exponi, quod tamen Scholastici nondum consueverunt facere de dictis sancti Thomæ, & ideo præsumptuosum videtur eius doctrinam super ipsos, & alios doctores sic extollere, quod non liceat credere aut asserere ipsum in fide errasse, sicut & alij errarunt.

Nec obstat eius canonizatio quam aliqui pro magno colore prætendunt ex quibus videtur quod dicere sanctum Thomam in aliqua parte doctrinæ suæ errasse in fide, nec obuiat, seu derogat canonizationi suæ nec approbationi doctrinæ suæ Theologicæ; sicut hoc idem dicere de aliis sanctis, & præcipuis Doctoribus non derogat canonizationi nec approbationi eorum. Nam Ecclesia sicut canonizando aliquem sanctum non per hoc approbat omnia eius facta, ita approbando eius doctrinam non per hoc approbat omnia dicta vel scripta, se solum illa quæ per auctorem ipsum non sunt retractata nec per alium

alium sunt correcta aut merito tanquam veritati contraria corrigenda. Iuxta superius allegatam Apostoli sententiam. Omnia probate quod bonum est tenete. Sic igitur per Ecclesiam approbatur aliqua doctrina non tamen quoad omnia, sed quoad illa quae sunt veritati consona sicut patet de doctrina Origenis de qua dicit Gelasius Pap. 15. distinct. cap. sancta Romana. quod Origenis nonnulla opuscula, quae vir beatissimus Hieronymus non repudiat legenda suscipimus: reliqua autem cum auctore suo dicimus esse renuenda. Ex omnibus igitur praedictis clare patet tertia conclusio principalis, &c.

Quarta conclusio doctrinae sancti Thomae lib. 2. summae contra gentiles ca. 19. de rerum creaturarum necessitate ad soluta est de virtute sermonis falsa & multum impropria. Et haec conclusio patet quia illud capitulum intitulatur, qualiter in rebus creatis esse potest necessitas absoluta: & est principalis conclusio capituli, quod sunt quae-

dam in rebus creatis, quae simpliciter & absolute necesse est esse & aliqua quae sunt contingencia esse. Sed quod ista locutio sit de virtute sermonis falsa & multum impropria, & hoc probatur, &c.

Quinta conclusio. Praedicta Sancti Thomae doctrina secundum quosdam est in fide erronea, seu in aliqua sui parte, de huiusmodi errore suspecta. Et in hac conclusione non assertive, sed solum recitative loquimur. Dicunt enim aliqui quod ista doctrina multos errores continet.

Primus est quia ponit aliquid à Deo esse necesse quod videtur contra sacram scripturam, & intentionem sanctorum: quia necesse esse est proprium nomen Dei: & videtur esse intentio sacrae scripturae. Exod. 3. cap. vbi Moysi interroganti Dominum si dixerint mihi quod nomen est eius: quid dicam eis: Dixit Dominus ad Moysen, Ego sum qui sum, sic dices filiis Israel, qui est, misit me ad vos. Super quo verbo dicit glossa, &c.

Secundus error, ut isti dicunt est in principali fundamento prædictæ positionis quod est istud. Sunt inquit, quædam in reb⁹ creatis, quæ simpliciter & absolute necesse est esse. Illas enim res simpliciter, & absolute necesse est esse, in quibus non est potestas ad non esse. Quædam autem res sic sunt à Deo in esse productæ, ut in eis naturaliter sit potentia ad non esse. Quod quidem contingit ex hoc quod materia in eis est in potentia ad aliam formam. Istæ igitur res in quibus, vel non est materia: vel si est non est potentialis ad aliam formam non habent potentiam ad non esse: eas igitur simpliciter & absolute necesse est esse. Hoc autem iterum circa medium capituli magis explicat dicens, quod quia materia secundum quod est in eius potentia est ex ordine materiæ, necessario res aliquæ corruptibiles existunt: sicut animal quod ex contrariis compositum est: quia eius materia contrariorum est susceptiva: forma autem secundum id quod est actus est, & per eam

res existunt actu. Unde ea ipsa prouenit necessitas ad esse in quibusdam, quod contingit quia res illæ sunt formæ non in materia: & sic non est in eis potentia ad non esse, sicut est de substantiis separatis: vel quæ formæ rerum sua perfectione adæquat totam potentiam materiæ, ut sic non remaneat potentia ad illam formam nec per consequens ad non esse, sicut est in corporibus cælestibus. Hoc est igitur principale fundamentum positionis Sancti Thomæ quod videtur multipliciter erroneum: primo quia &c.

Tertius principalis error prædictæ positionis esse videtur, quia dicit per hoc quod dicitur Deum produxisse res per voluntatem non per necessitatem: non tollitur quin voluerit aliquas res esse quæ de necessitate sint, & aliquas quæ sint contingenter: ad hoc quod sit in rebus diuersitas ordinata. Nihil igitur prohibet res quasdam diuina voluntate productas necessarias esse. Et consequenter hæc declarando subdit esse necesse simpliciter

eriter non repugnat ad rationem esse creati. Nihil enim habet aliquid necesse esse: quod tamen suæ necessitatis causam habet, sicut conclusiones demonstrationū. Nihil igitur prohibet quasdam res sic esse productas à Deo, vt tamen eas esse sit necesse simpliciter. Et iterum postea ibidē aliam rationem concludit, sic igitur aliqua creatura de necessitate habet esse.

Ex quibus clare patet quod non solum concepit quasdam res diuina voluntate productas necessarias esse, vel eas necesse esse, sed etiam concludit quod quædā de necessitate sunt, & quod eas esse est necesse simpliciter, & de necessitate habent esse, modo hoc repugnat libertati diuinæ voluntatis, quod arguitur sic: quia ista consequentia est bona, Deus vult creaturam esse, ergo creatura est, & è contra: & per consequens si antecedens libere, & voluntarie verificatur de aliqua creatura, consequens consequenter verificatur de eadem: quia si Deus libere, & contingenter vult quamlibet creatu-

ram esse, sequitur quod quælibet creatura est contingenter, & nulla est de necessitate. vnde etiam ex opposito sumitur oppositum: quia, &c.

Quartus error huius doctrinæ esse dicitur in quadam ratione, quæ ibidem sequitur quæ dicit: quod quāto aliquid magis distat ab eo quod per se ipsum est ens, scilicet, à Deo, tanto magis propinquum est ad non esse. Quanto igitur aliquid est propinquius Deo, tanto magis recedit à non esse: quæ autem iam sunt propinqua sunt ad non esse per hoc quod habent potentiam ad non esse. Illa igitur quæ sunt Deo propinquissima, & per hoc à non esse remotissima, talia esse oportet ad hoc quod sit ordo rerum completus, vt in eis non sit potentia ad non esse: talia autem sunt necessaria absolute: sic igitur aliqua creatura de necessitate habet esse. Hæc autem ratio deficit in multis. Primo in hoc quod supponit quædam Deo propinquissima sicut angeli tanto magis recedunt à non esse: hoc enim proprie

prie loquendo non est verum: quia proprie nihil distat vel recedit à non esse, &c.

Quintus error prædictæ positionis est in ipsius declaratione in qua dicit. Sciendum est itaque quod si rerum creaturarum vniuersitas consideretur prout sunt à primo principio inueniuntur dependere ex voluntate non ex necessitate principii nisi necessitate suppositionis: vt dictum est. Si vero comparerentur ad principia prima inueniuntur necessitatem habere absolutam. Nihil enim prohibet aliqua principia non ex necessitate produci, quibus tamen positus de necessitate sequitur talis effectus sicut mors animalis huiusmodi necessitatem absolutam propter hoc quod ex contrariis iam est compositum, quamuis ipsum ex contrariis componi non fuisset necessarium absolute. Similiter autem quod tales rerum naturæ à Deo producerentur voluntarium fuit: quod autem eis sic statutis aliquid proueniat, vel existat absolutam ne-

cessitatem habet. Ex quo patet quod hæc positio est locutio impropria, & petit principium: quia hoc assumit quod debet probare, nam per exemplum positum patet quod vocat necessitatem absolutam illam, quæ non est ex conditione, vel suppositione sicut mors huius animalis: non ex suppositione vel conditione, scilicet, quod animal non sit ex contrariis compositum non habet necessitatem, & ideo non habet necessitatem nisi conditionalem, &c.

Sextus error doctrinæ prædictæ assignari potest in quodam dicto quod sequitur ibidem vbi ait, Manifestum est quod omnia, quæ contrarium habent, vel ex contrariis sunt corruptibilia sunt, quæ autem huiusmodi non sunt, sempiterna sunt nisi pars corrumpatur, sicut forme, quæ non subsistunt, sed esse earum est per hoc quod insunt materiæ. Ex hoc enim sequitur quod gratia in anima vel in angelo, cum non habeat contrarium, nec ex contrariis existat, nec sit forma, quæ insit materiæ.

tertia, est sempiterna, & Unde eiusdem rationis est,
 idem videretur sequi de quod Deus non posset fa-
 luce, vel lumine si esset sine cere opposita simul inesse
 materia, sicut accidentia eidem secundum idem. Ex
 sacramento Altaris sunt si- quo patet quod ponit,
 ne subiecto. Hoc etiam fa- quod Deus non magis po-
 uet articulo Parisiis con- test facere duo contraria
 demnato, allegato superius simul inesse eidem secun-
 in quo dicitur, quod omne dum idem, quam duo con-
 quod non habet materiam tradictoria. Hoc autem est
 est æternum, & breuiter erroneum: quia de facto
 hæc & alia multa erronea, corporis Christi secundum
 falsa & improprie dicta vi- se totum in Sacramento
 dentur multis in prædicta Altaris in diuersis altari-
 doctrina contineri quæ ta- bus sunt motus contrarij.
 men ex radio pertransi- sursum, scilicet, & deor-
 mus. Dicunt etiam quod sum, & pari ratione posset
 in terminis Philosophiæ, & facere Deus idem corpus
 naturalibus principiis in secundum se totum esse al-
 eodem lib. capite vigesimo bum & nigrum. Dicunt et-
 quinto, errauit manifeste, iam quod in pluribus locis
 vbi declarando qualiter doctrinæ suæ ipse errauit
 Deus omnipotens dicatur per hoc quod principia
 quædam non posse, inter Philosophiæ, seu poti⁹ quæ-
 alia quædam non posse in- dam Philosophorum ver-
 ter alia dixit quod Deus ba ad conclusiones Theo-
 non potest facere vnum & logiæ nimis applicauit: non
 idem esse, & non esse, quod enim loqui taliter debent
 est contradictoria simul: & Theologi qualiter loquun-
 postea subdit quod con- tur Philosophi, sicut docet
 tradictio in contrariis, & Augustinus 10. libr. de Ci-
 priuatiue oppositis inclu- uit. Dei, cap. 23. dicens,
 ditur: sequitur enim quod Liberis verbis loquuntur
 si est albū & nigrum, quod Philosophi: nec in rebus ad
 sit album & non album: & intelligendum difficilimis
 si est vidēs & cæcum, quod offensionem religiosarum
 sit videns & non videns. aurum pertimescunt. No-

1020 ERRORES PARISIIS CONDEMNATI.

bis autem ad certam regulam loqui fas est: ne verborum licentia etiam de rebus quæ his significantur, impiam gignat opinionem, &c.

Conclusio.

Huic ergo tractatui, utinam aduerso errori, finem statuimus. Illi laus, honor, atque gratiarum actio, qui nobis causam suam tractantibus non defuit, quod docente assertam hic veritatem sentimus, quod instruente probamus, quod precipiente defendimus: & per quem postremo fraternæ charitate permoti

ad omnes deuenire, & nobiscum sentire vehementer affectamus. Quia si veritati huic, iudicio nostro clarissime, nec sic creditur aut alio fauore, ut ipsi conantur aliove siue quam eius postulet dignitas, criminemur: testamur te Christe, testamur & illam cui testimonium perhibes esse totam pulchram, & in ea maculam non esse: omnes ad extremum tui atque ipsius amatores in testimonium euocamus: nostrum nunc debitum sufficienter, & (ut putamus) superabundanter expleuimus.

ERRORVM FINIS.

Coll.
Pad.

Saco 1665
1665